

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Дияна Георгиева

на дисертационен труд

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

в област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.2. Педагогика

докторска програма *Специална педагогика*

Автор: Георгиос Йоаннис Тегос

Тема: „Интеграцията на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) в обучението и ролята на училищното ръководство в началните и средните специални учебни заведения“

Научен ръководител: проф. д-р Неда Златинова Балканска

1. Административни акценти по конкурса

Със заповед № РД 38-276 от 03.06.2024 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм включена в научното жури на **Георгиос Йоаннис Тегос** по процедурата за защита на дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „Доктор“. **Георгиос Тегос** е докторант на редовна форма на обучение по професионално направление 1.2. Педагогика (*Специална педагогика*) във Факултет по науки за образованието и изкуствата. Представеният от докторанта комплект материали на електронен носител включва изискуемите документи според специфичните изисквания на СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Биографично представяне на докторанта

Образователният профил на докторанта се отличава с диплома от висше училище през 2003 г.; две бакалавърски програми: *IT Applications in Management and Economics* (2008) и *Business Management, Business IT* (2012) и две магистърски програми: *Special Education* (2015) и *Educational Leadership & Management* (2018). В допълнение, докторантът притежава сертификати от обученията по: ИКТ (нива B1 и B2), чужд език-английски (C2), Брайлово писмо и семинари по: Специално образование (*Special Treatment and Education*) и Интегрирано обучение (*Integrated education, distinctness, acceptance, school incorporation*), както и диплома от специализация по *Counseling and Guidance*.

Докторантът разполага с широк професионален опит като специален педагог по информационни технологии, с приложение при деца и ученици със специални образователни и комуникативни потребности. Неговата професионална визитка включва разнообразни институционални дестинации на реализация, което му позволява среща с различни нарушения и техните

проявления, и провокира непрестанно търсене на нестандартни решения по тяхното преодоляване или редуциране чрез използване на ресурсите на ИКТ.

3. Актуалност на разглежданата проблематика

Иновациите в технологиите през последното десетилетие генерираха осезаеми промени в областта на информацията и комуникацията, както и по отношение на дефиницията за грамотност и нейните приложения в образователния контекст през 21 век. Очевиден и широко приет факт е, че обучението и педагогическите литературни постижения вече не могат да гравитират само около домейна на аналоговите приложения и алгоритми. Широко разпространение поучава постулатът, че съвременните ученици са насърчавани да учат и да развиват своите положителни страни преимуществено чрез използване на подходи и практики, включващи дигиталните технологии за извличане и обмен на информация. Посочените факти придават на представения от докторант Тегос научен продукт съвременен и модерно звучащ.

4. Структура и съдържание на дисертационния труд

Оценяваният дисертационен труд е с обем от 232 страници, разпределени в увод, четири глави, заключение, библиография (242 заглавия: всички на латиница), приложения (на английски и на гръцки език) и приносни елементи. Изображенията, подкрепящи представянето и интерпретацията на резултатите, са под формата на таблици – 68 и фигури – 67. Общият брой от 135 визуални елементи е препратка към уменията на докторанта за ранжиране на данните с цел добър количествен анализ.

Уводът на дисертацията съдържа аргументите, които са мотивирали предприемането, организацията и провеждането на експерименталното проучване, сред които недостатъчното присъствие на систематизирани наблюдения и анализи по проблема за администрирането и приложението на ИКТ решения в образованието и нестихващият интерес към техния капацитет за преподаване, учене и терапия са основна доминанта.

Първа и втора глава представляват разгърнат анализ на състоянието на проблема в административен, управленчески и изпълнителен план. Главните акценти са поставени върху съдържанието, процедурите, условията, стратегиите за управление на човешките ресурси в сферата на образованието, сред които учителите заемат особено място. Открити са основните фигури и техните отговорности при администрирането на училището като структурна единица, а структурата и ролята на училищното ръководство за поддържане на високо ниво на конкурентноспособност и менажирането на училищното звено, където се формира средоточието *поведение на ръководителя – ангажираност на персонала – ефективност на училището*, са приоритетни области на обсъждане. На анализ са подложени предимствата на „приобщаващата идеология в класната стая“, срещаща се с бариери, които като че ли са все така устойчиви и непреодолими, въпреки апелите за приемане на различията и разчупване на стигмите. Логично продължение се явяват коментарите за актуалното състояние на специалното и приобщаващото образование в родината на автора. В главния фокус на внимание попадат също обширните изследвания върху използването на ИКТ в образованието като средство за приобщаване на хора със специални образователни потребности. Разкриват се нови практики на преподаване и учене,

които стимулират напредъка на учениците с различни сръчности и възможности, като един от субектите на специалното образование, и насърчаване на тяхното функциониране в системата на общото образование. В контекста на дигиталните технологии е представен неизчерпаем арсенал от ползи, който те предлагат на всички участници в приобщаващите процеси. Необходимостта от сериозна подготовка на учителите за умело опериране със системи и алгоритми, с оглед на ефективното им интегриране в тяхната преподавателска практика, остава въпрос, на който дава отговор авторът на дисертационния труд.

Трета глава презентира дизайна на изследването. Коректни формулировки имат *целта, задачите и изследователските въпроси* (6 на брой). Заявени са 2 *хипотези*, които очакват верификация. *Формираната извадка* се състои от 254 статистически единици – лица с различен професионален статут: учители, директори, заместник-директори на начални и средни гръцки специални училища, ученици от „Специалните работилници за професионално обучение“ в град Пирея. Анкетирани, обучаващ експеримент и контролен експеримент са *водещите методи*, подбрани за целите на изследването. *Инструментарият* включва 2 структурирани въпросника. Единият е предназначен за извличане на информация, кореспондираща със съдържанието на 5 от изследователските въпроси. Въпросникът съдържа 38 формулировки, разпределени в 5 раздела и оценявани по 5-степенната скала на Ликерт. Вторият въпросник, ползващ се от учениците със специални образователни потребности, съдържа 20 въпроса, 10 от които са алтернативни (Вярно/Невярно) и 10 – с множествен избор. Въпросите позволяват да се отчете в сравнителен план динамиката на постигнатите резултати чрез въведеното в употреба приложение „Kahoot“ и апликацията на традиционни технологии за преподаване и учене. *Статистическите процедури* са извършени чрез прилагане на дескриптивни и индуктивни методи, с възможностите на статистическата програма SPSS23.0.

Четвърта глава е посветена на задълбочен и изчерпателен анализ на резултатите, получени в хода на изследването. Те са обособени в няколко секции. Първата секция е свързана със степента, до която се интегрират ИКТ в гръцките специални основни и средни училища. Във втората се идентифицират факторите, бариерите и ограниченията, които могат да демотивират участниците в проучването да разполагат с ресурсите на ИКТ в тяхната преподавателска практика. Третата секция предлага резултати, които разкриват нагласите на респондентите относно приложението на ИКТ в учебен контекст. Четвъртата секция запознава читателя с резултатите, визиращи ролята на администриращите лица в гръцките специални училища за внедряване на дигиталния ресурс в практиката на преподаване и овладяване на учебно съдържание. Влиянието на пола и нивото на подготовка се разглеждат в следващата секция, където констатираните различия нямат статистическа значимост. Следват секции с резултати, показващи преимуществата на ИКТ в сравнение с традиционните методи.

Тази част на дисертацията финализира с дискусия по съдържанието на изследователските въпроси. Частично се потвърждава хипотезата за незадоволителната степен на използване на ИКТ като компонент на подкрепящата среда. Втората хипотеза има пълно потвърждение, което е препратка към необходимостта от активно включване на учителите в обучения, предлагащи дигитално познание.

Резултатите от изследването позволяват извеждането на важен извод за търсенето на решения от страна на административното ръководство относно формирането на дигитална култура при учителите чрез осигуряване на дигитална инфраструктура, от която специализираните програми за обучение са неразделна част – и всичко това с една цел – подобряване на академичното представяне на учениците.

5. Научнотеоретични и практико-приложни приноси

Дисертационният труд има своите безспорни приноси в теоретичен и приложен аспект, които обаче докторантът не е прецизирал като формулировки – в някои от тях се прокрадват нюанси на изводи. В същото време, във всички направени изявления (7) изкрystalизират детайли, които придават на дисертацията оригиналност и завършеност.

6. Автореферат

Авторефератът представя в „умален мащаб“ формалната и съдържателната страна на дисертационния труд. Докторантът е съблюдавал последователността на дискурса и е презентирал в синтезиран вариант компонентите, от които читателят черпи информация и стига до обобщения през гледната точка на автора.

7. Публикации по темата на дисертацията

Докторантът е споделил конкретни елементи от научната разработка, систематизирани в 4 информационни източника, в периода 2022-2023 г. Публикуваните текстове са на английски език и със самостоятелното участие на техния автор.

8. Лични впечатления

Моето лично впечатление относно осведомеността и информираността на автора е, че той отлично познава проблематиката, разработена предимно от съвременни изследователи. Използва умело съществуващите научни постижения като трамплин за концептуализация на свое изследване, на което придава собствен замисъл

9. Бележки и препоръки

Предвид статута на дисертацията като научен продукт с изявени приложни параметри и очаквани ефекти в съвременната образователна практика, препоръчвам популяризация на емпиричния материал извън рамките на българските периодични издания, както и неговото представяне в студия или монография.

10. Заключение

Дисертационният труд на докторант Георгиос Тегос предлага значими за теорията и практиката факти, които оценявам като сериозен принос в педагогически контекст. Тяхното изложение е в съответствие с нормативните

документи – Закон за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Предвид новаторските идеи на докторанта, получили реализация във високо стойностно научно-приложно изследване, с убеденост давам своя положителен вот и предлагам на уважаемото научното жури **да присъди образователната и научна степен „Доктор“** на **Георгиос Йоаннис Тегос** в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика, Докторска програма *Специална педагогика*.

24.08.2024 г.

Изготвил становището:

/доц. д-р Дияна Георгиева/